

Педько И. А.

Одесская государственная академия строительства и архитектуры

РАЗРАБОТКА АЛГОРИТМА ПРОГНОЗИРОВАНИЯ ЕМКОСТИ РЫНКА БЕТОНА

Резюме

Приведен научно-методический подход к получению макро- и мезопрогнозов показателей, обуславливающих работу предприятий – производителей бетона и изделий из бетона. В соответствии с предложенным алгоритмом прогнозирования на макроуровне и на уровне региона, предприятия – производители бетона могут получать прогнозы развития строительной отрасли и регионального рынка бетона. Это дает им базис для разработки достоверных стратегических планов развития предприятия.

Ключевые слова: прогнозирование, предприятия-производители бетона, строительная отрасль, макропрогнозы, прогнозы на уровне региона.

Pedko I. A.

Odessa State Academy of Construction and Architecture

ALGORITHM IN FORECASTING OF CONCRETE MARKET CAPACITY

Summary

The paper concerns a scientific and methodical approach to the meso and macro forecasts, figures causing the work of manufacturers of concrete and related products. Under the proposed prediction algorithm at the macro level and at the regional level, producers of concrete can obtain forecasts of the construction industry development and the regional market of the concrete. It gives them a basis for the development of reliable strategic plans for the company.

Keywords: forecasting, producers of concrete, construction industry, macroeconomic outlook, forecasts at the regional level.

УДК 338.1:631.11

Пісковець О. В.

Відокремлений підрозділ

Національного університету біоресурсів і природокористування України

«Ірпінський економічний коледж»

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ІНТЕНСИВНОГО ВЕДЕННЯ ВИРОБНИЦТВА НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ НА ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ

Досліджено формування економічного механізму інтенсивного ведення виробництва в сільськогосподарських підприємствах на інноваційній основі. Зазначено необхідність та напрями інноваційної діяльності сільськогосподарського виробництва. Розглянуто основні напрями інвестиційного розвитку сільського господарства.

Ключові слова: інтенсифікація, інтенсивне ведення виробництва, інновація, інвестиція, економічне зростання, сільськогосподарські підприємства.

Постановка проблеми. Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва базується на додаткових вкладеннях, але це не абсолютне зростання додаткових витрат. Додаткові вкладення повинні відображати якісне вдосконалення виробництва, широке використання досягнень науково-технічного прогресу, застосування більш ефективних засобів виробництва і прогресивних технологій, що забезпечують підвищення продуктивності земельних угідь і тварин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню інтенсивного ведення виробництва в сільськогосподарських підприємствах присвячено наукові праці таких учених-економістів, як: В.Г. Андрійчук, О.Ю. Єрмаков, І.І. Лукінов, М.Й. Малік, В.Я. Месель-Веселяк, О.С. Онищенко, П.Т. Саблук, В.В. Юрчишин та ін. Науковцями висвітлено тенденції, закономірності та засади інтенсифікації сільськогосподарського виробництва, які склалися в сучасному землекористуванні, розроблено принципи та механізми управління інтенсивним веденням виробництва тощо. Однак

невирішеними залишається ще низка питань із приводу ефективного землекористування в сільськогосподарських підприємствах.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Особливої уваги набули питання, пов'язані з інтенсифікацією сільськогосподарського виробництва як основою формування стійкої системи виробництва. Однак скорочення капітальних вкладень у сільське господарство призвело до руйнування матеріально-технічної бази галузі, а недосконалість кредитної та податкової політики суттєво знизилася платоспроможність сільськогосподарських підприємств, скоротила оборотні кошти, наростила кредиторську заборгованість. Усе це стало вагомим перешкодою практичній реалізації інтенсифікації виробництва сільськогосподарської продукції.

Мета статті полягає в обґрунтуванні системи інтенсивного ведення виробничої діяльності сільськогосподарських підприємств на інноваційній основі, що забезпечить підвищення прибутковості господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Специфічні особливості об'єктів інтенсифікації виробництва у рослинництві та тваринництві зумовлюють відмінності в організації розширеного відтворення в цих галузях. Збільшення виробництва тваринницької продукції здійснюють за рахунок як зростання поголів'я худоби, так і підвищення її продуктивності. При раціональному поєднанні інтенсивного й екстенсивного шляхів забезпечуються високі темпи розвитку тваринництва і підвищення його ефективності.

Нагальною проблемою в сучасних умовах розвитку економіки на сьогодні є проблема оптимальної інтенсивності виробництва з урахуванням наявних ресурсів, яку необхідно розв'язувати.

На думку В.Г. Андрійчука, процес формування інтенсивного типу розвитку є досить складним і багатограним, а кардинальне прискорення науково-технічного прогресу і впровадження його досягнень у практику розглядається як один із найважливіших напрямів формування інтенсивного типу розвитку аграрних формувань [1, с. 521].

Інтенсивність сільськогосподарського виробництва представляє собою комплекс організаційно-економічних, технологічних, технічних та екологічних заходів, що базуються на передових досягненнях науково-технічного прогресу, спрямованих на формування напруженості й посиленої діяльності сільськогосподарського виробництва [2, с. 19].

При формуванні інтенсивного типу відтворення слід обов'язково враховувати екологічно допустимий рівень того чи іншого чинника інтенсифікації [3, с. 361].

У сучасних умовах розвитку економіки з'явилися й інші проблеми. Зокрема, в економічній літературі наголошується на тому, що, крім проблем визначення необхідного рівня інтенсивності виробництва, у реальних умовах додається ще й проблема обмеженості в ресурсах. Оскільки інтенсифікація пов'язана з додатковим залученням ресурсів, а ресурси завжди обмежені, то треба розв'язувати проблему оптимальної інтенсивності виробництва з урахуванням наявних ресурсів, тобто в реальних умовах господарювання [4, с. 366].

Поняття «інновація» було введено в економічну практику Й. Шумпетером, який виділяє п'ять типів нововведень: виробництво та впровадження принципово нових товарів та послуг відповідно; застосування нової техніки і технологій, що передбачає використання нових методів виробництва і транспортування; здобуття нових ринків збуту продукції; поліпшення ресурсної бази шляхом відкриття нових джерел сировини; формування нової галузевої організації – упровадження раціональних форм організації виробництва та управління, завоювання монопольного становища [5, с. 218].

Основним джерелом підвищення прибутковості господарств є зниження питомих виробничих витрат та впровадження інновацій.

Необхідність інноваційної діяльності пояснюється тим, що попит на продукцію сільського господарства нееластичний. Темпи зростання попиту на його продукцію відстають від темпів підвищення доходів населення. Незначний приріст попиту спостерігається переважно на продукти переробки.

Особливостями впровадження інновацій у сільському господарстві є використання у виробничому процесі землі, біологічних організмів тощо. Продукція ж сільського господарства задовольняє потребу людини в їжі.

У сучасних умовах інтенсифікація гальмується низкою нових проблем, таких як питання до-

статності ресурсозабезпечення, розширення можливостей існуючої ресурсної бази виробництва, постійне технологічне оновлення виробничих процесів, адаптація виробничої системи суспільства до природного навколишнього середовища. Розглянемо особливості реалізації даних питань на можливостях сучасних інноваційних перетворень.

Ресурсозберігаюча функція набуває особливої актуальності через необхідність збереження та відтворення основного засобу виробництва в сільському господарстві – землі. Основними причинами занедбаності сільськогосподарських угідь учені вважають значну розораність земель, відмову від ґрунтозахисних сівозмін, зменшення використання добрив.

Намагаючись зберегти і відтворити земельні ресурси, аграрії вдаються до використання інноваційних технологій обробки ґрунтів, здатних поєднати підвищення ефективності виробництва з ощадливим використанням сільськогосподарських угідь.

Набуває актуальності проблема оптимізації машинно-тракторного парку. Її розв'язання вимагає обчислення технологічної потреби в сільськогосподарській техніці, виходячи з її техніко-технологічних характеристик, економічних можливостей і структури посівних площ.

Зважаючи на необхідність досягнення відповідного технічного забезпечення сільського господарства, слід також указати на важливість переходу до ландшафтно-екологічної системи землеробства. Така система сприяє здійсненню контурної організації території, відновленню рівноваги агро-екосистем, досягненню належного узгодження ґрунто- і вологозберігаючих прийомів обробітку ґрунту. Саме вона відповідає вимогам ресурсозберігаючої інтенсифікації рослинництва [6, с. 60].

На противагу хімічно небезпечному сільськогосподарському виробництву в багатьох країнах світу набуло поширення органічне сільське господарство, метою якого є виробництво екологічно чистої продукції та яке виключає застосування хімічних засобів при вирощуванні рослин і тварин. Нині органічне сільське господарство розвивається у більш ніж 120 країнах світу.

Ресурсопродукуюча функція, зумовлена потребами сучасного виробництва в умовах нестачі традиційних ресурсів, набуває в сільському господарстві особливого значення. Саме аграрний сектор, маючи справу з живими організмами, найбільше відчуває на собі специфіку біологізації виробництва. Активне використання біологічних процесів, розвиток біотехнології та генної інженерії, досягнення селекції, генетики та мікробіології вже сьогодні дали змогу вченим зробити висновок про появу ознак біотехнічної революції [7, с. 99].

Завдяки сучасним біотехнологіям можна кардинально перетворити сировинну базу виробництва, забезпечивши перехід від споживання традиційних видів сировини до продукування нових видів на біотехнічному рівні.

Нині біопрепарати, одержані за допомогою біотехнологій, знаходять широке застосування в медицині, легкій промисловості, металургії, нафтогазовій промисловості. Уражають можливості їхнього використання в сільському господарстві. За допомогою інженерної ензимології створюються умови для розвитку безвідхідного виробництва.

У рослинництві завдяки науковим досягненням клітинної інженерії вдалося започаткувати метод відновлення рослин на основі використання лише однієї соматичної клітини.

У сучасних умовах біологізація виробництва значно впливає на розвиток енергетики. Важливим напрямом біотехнологій стала біоенергетика, яка надає великі можливості для розв'язання таких глобальних проблем, як сировинна та енергетична.

Подальший розвиток та вдосконалення функціонування сільського господарства залежить від інноваційної діяльності, яка в умовах економічної кризи неможлива без інвестиційної сфери.

Під інвестиційною діяльністю розуміється сукупність дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій [8].

Спадаюча динаміка інвестиційних процесів у сільському господарстві зумовлена переважно зовнішніми факторами, тобто вона безпосередньо не пов'язана із результатами діяльності галузі. Зберігаючи інвестиційну привабливість, сільське господарство, як й інші сфери економіки, потерпає від

загальної нестачі інвестиційних ресурсів у країні та поза її межами.

Щодо Київської області, то ситуацію, яка склалася стосовно інвестування регіону, має наступний вигляд.

За досліджуваній період інвестиційна діяльність поживалась у сільськогосподарському виробництві, обсяги фінансових ресурсів, укладених в аграрний сектор, постійно зростають. За 2000–2014 рр. інвестиції в сільське господарство, мисливство та пов'язані з ним послуги зросли майже в 12 разів, одночасно спостерігається тенденція до збільшення інвестування інших галузей економіки. Але в 2014 р. інвестування порівняно з 2013 р. зменшилося на 5% [9].

Зазначені тенденції свідчать про те, що спадаюча динаміка інвестиційних процесів у сільському господарстві зумовлена переважно зовнішніми

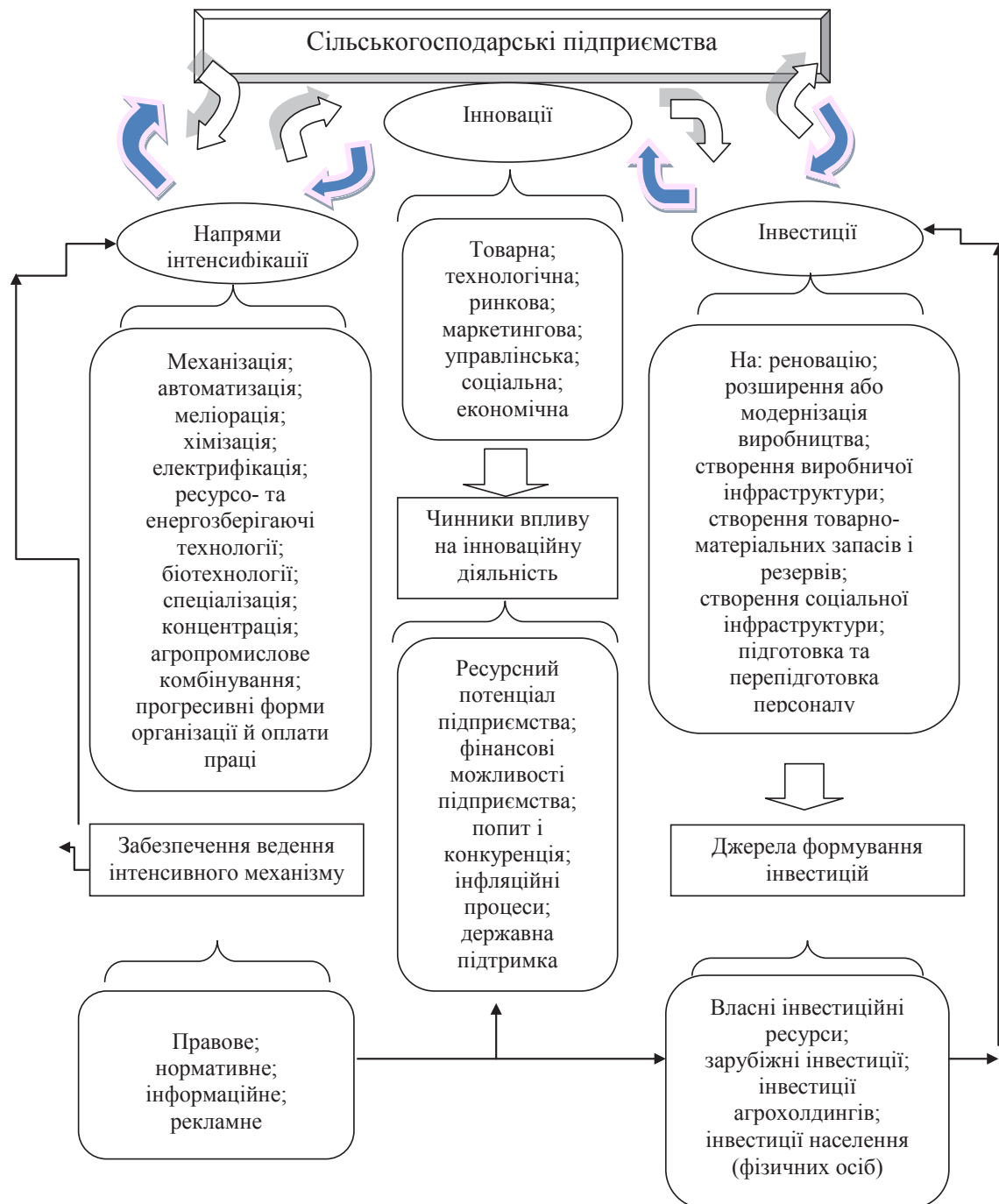

Рис. 1. Система інтенсивного ведення виробництва в сільськогосподарських підприємствах

факторами, тобто вона безпосередньо не пов'язана із результатами діяльності галузі. Зберігаючи інвестиційну привабливість, сільське господарство, як й інші сфери економіки, потерпає від загальної нестачі інвестиційних ресурсів у країні та поза її межами.

Стосовно джерел фінансування досліджуваного нами регіону, то основу фінансування складають власні кошти підприємств та організацій – 48,4%, інші джерела фінансування – 22,6%, кошти іноземних інвесторів – 22,1%, кредити банків та інші позики – 5,5%, а потім ідуть кошти державного та місцевих бюджетів, які становлять лише 0,8% та 0,6% відповідно [9].

Фінансування інвестицій в основний капітал сільського господарства за рахунок бюджетних коштів має незначну частку загального фінансування інвестицій у галузь, однак фактична динаміка інвестицій в основний капітал галузі та структурні зрушення в джерелах фінансування інвестицій у галузь свідчать про необхідність суттєвої активізації інвестиційних процесів.

Формування сприятливого інвестиційного клімату, залучення іноземного капіталу та інвестиційних ресурсів, а також збільшення національних інвестицій поки що стримує низка негативних чинників, найважливішими серед яких є: непослідовна і недосконала інвестиційна політика держави в аграрній сфері; недосконалі механізми та схеми використання бюджетних коштів; нерозвиненість інноваційної інфраструктури; надмірний знос основних засобів і відсутність умов не лише розширеного, а й простого їхнього відтворення; несприятливі умови для розвитку малого бізнесу на селі; низька ліквідність інвестицій; не вирішеність проблеми іпотеки; недостатнє фінансування заходів щодо розвитку шляхової мережі на селі; недосконалий механізм економічних відносин між галузями, що призводить до низької рентабельності капіталу та інвестиційної привабливості окремих галузей сільського господарства [10, с. 231].

Проблема інвестиційного забезпечення розвитку сільського господарства і села, що є масштабною і має національне значення, потребує консолідації зусиль усіх ланок і сфер виробництва, соціуму, органів державної влади та управління економікою.

Основними напрямками інвестиційного розвитку сільського господарства мають бути: формування джерел фінансування для повного забезпечення потреб розвитку сільського господарства в інвестиційних ресурсах; покращання власних інвестиційних можливостей сільськогосподарських товаровиробників; залучення джерел фінансування інвестицій; збільшення обсягів фінансування та підвищення інвестиційної привабливості сільського господарства та його ефективності.

Як відомо, основою інтенсифікації є прогресивні технології виробництва продукції. Вони поєднують складові біологічного, агротехнічного, зоотехнічного, ветеринарного, організаційно-економічного та екологічного характеру. Слід зазначити, що основним недоліком розроблених технологій є неекономічне витрачання ресурсів, сучасні ж умови вимагають ресурсоощадності і зниження собівартості продукції. Адже технологія разом із вирішенням проблеми збільшення продуктивності повинна забезпечувати підвищення економічної ефективності

виробництва, бути економічно, енергетично і екологічно виправданою. Вона повинна забезпечувати високий рівень продуктивності при оптимальному рівні дорогих матеріальних ресурсів.

Широкомасштабне запровадження інновацій із метою інтенсифікації сільського господарства та підвищення її економічної ефективності можливе через створення сприятливого економічного середовища, яке характеризується доступністю для суб'єктів підприємницької діяльності інформації про наукові розробки, об'єктивністю нормативно-правового законодавства, стабільністю державної фінансової підтримки сільськогосподарських товаровиробників.

Ураховуючи вищевикладене, нами запропоновано механізм інтенсивного ведення аграрного виробництва (рис. 1).

Основу системи інтенсивного ведення виробництва в сільськогосподарських підприємствах на інноваційній основі становлять: ресурсний потенціал і фінансові можливості, вирощування нових високопродуктивних і стійких до хвороб сортів вітчизняної та зарубіжної селекції; застосування інноваційних технологій вирощування сільськогосподарських культур та утримання худоби; використання переваг спеціалізації та концентрації виробництва й агропромислового комбінування; прогресивні форми організації та оплати праці тощо.

Традиційними напрямками інтенсифікації сільськогосподарського виробництва вважаються механізація, меліорація, хімізація. Сучасними напрямками інтенсифікації сільськогосподарського виробництва є: селекція та насінництво, генна інженерія, використання біотехнології та мікропроцесорів для вирощування культур у закритому ґрунті й у тваринництві.

Висновки. Отже, досягнення зазначених основних цілей інвестиційно-інноваційної діяльності можливе шляхом удосконалення інвестиційної політики держави в аграрній сфері, стимулювання інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, посилення ролі інвестиційної підтримки сільськогосподарських товаровиробників та удосконалення її механізмів, залучення зовнішніх інвестицій, удосконалення механізмів державної інвестиційної підтримки.

Система інтенсивного ведення виробництва в сільськогосподарських підприємствах має багатofакторний характер і вимагає комплексного, системного підходу до його дослідження та впровадження. Інтенсивний розвиток сільського господарства забезпечить економічне зростання сільськогосподарських підприємств.

Обґрунтовано систему інтенсивного ведення виробництва на інноваційній основі в аграрних формуваннях, сутність якої полягає в оптимальному поєднанні сучасних напрямів інтенсифікації (ресурсо- та енергозберігаючі технології, агропромислове комбінування, біотехнології тощо) з інноваційно-інвестиційними чинниками (сорт, ресурсний потенціал, фінансові можливості та ін.), що забезпечить високоприбуткову виробничо-господарську діяльність сільськогосподарських підприємств і може бути рекомендована для використання аграрними формуваннями як досліджуваного регіону, так і України в цілому.

Список літератури:

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: [підручник] / В.Г. Андрійчук; 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2002. – С. 521.
2. Базилевич В.Д. Історія економічних учень: [підручник] / В.Д. Базилевич. – К.: Знання, 2004. – 1300 с.

3. Білик Ю.Д. Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва в Україні на інноваційній основі / Ю.Д. Білик // Основні напрями високоефективного розвитку пореформеного агропромислового виробництва в Україні на інноваційній основі. – К.: ІАЕ УААН, 2002. – С. 361–369.
4. Онисько С.М. Ефективність сільськогосподарських підприємств різних організаційно-правових форм / С.М. Онисько, Н.М. Лавренюк // Економіка АПК, 2010. – № 8. – С. 10–15.
5. Бартенев С.А. История экономических учений: [учебник] / С.А. Бартенев. – М.: Экономист, 2000. – 132 с.
6. Марчук Л.П. Формування інноваційних можливостей аграрного виробництва / Л.П. Марчук // Економіка АПК. – 2009. – № 12. – С. 58–63.
7. Лайко П.А. Інформаційне забезпечення формування і функціонування ринку науково-технічної продукції як невід'ємна складова інноваційної діяльності / П.А. Лайко [та ін.] // Економіка АПК. – 2008. – № 7. – С. 99.
8. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. № 1560-XI-I [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
9. Статистичний щорічник Київської області за 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua).
10. Інноваційна складова економічного розвитку: [монографія] / Відп. ред. Л.К. Безчасний. – К., 2000. – 231 с.

Писковец О. В.

Обособленное подразделение

Национального университета биоресурсов и природопользования Украины

«Ирпенский экономический колледж»

**ФОРМИРОВАНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА ИНТЕНСИВНОГО ВЕДЕНИЯ
ПРОИЗВОДСТВА НА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ
НА ИННОВАЦИОННОЙ ОСНОВЕ**

Резюме

Исследовано формування економічного механізму інтенсивного ведення виробництва в сільськогосподарських підприємствах на інноваційній основі. Отримано необхідність і напрямлення інноваційної діяльності сільськогосподарського виробництва. Розглянуто основні напрямлення інвестиційного розвитку сільського господарства.

Ключевые слова: интенсификация, интенсивное ведение производства, инновация, инвестиция, экономический рост, сельскохозяйственные предприятия.

Piskovets O. V.

Separated Subdivision

National University Life and Environmental Sciences of Ukraine

«Irpin Economic College»

**ECONOMIC MECHANISM FORMATION OF INTENSIVE PRODUCTION LEADING
AT THE AGRICULTURAL ENTERPRISES AT THE INNOVATIONAL BASIS**

Summary

It's researched the formation of the economic mechanism of intensive production in the agricultural enterprises on the basis of innovation. It's noted the need for and direction of innovation in agricultural production. It's considered the main directions of investment development of agriculture.

Keywords: intensification, intensive management of production, innovation, investment, economic growth, agricultural enterprises.